

LOVASTISZTEK A KORONA-NAGYKÁVÉ- HÁZBAN.

AKORONA előtt szembetalálkoztak a főjegyzővel. Az asszonyok elől jöttek karonfogva és a kávéházból kiszűrődő muzsikára ingatták magukat, a két férfi mögöttük lépegetett. Belle ügyvéd botját végighúzogatta az aszfalt szélén, doktor Hamarják hátratett kézzel csendesken ballagott mellette és nagyjából mindnyájan elégedettek voltak a dolgok folyásával. A főjegyzőnek egy szál margaréta volt a gomblyukában — kezében lóbálta sárga keztyűjét és könnyű szürke kalapját — s harsány jókedvvel köszönt rájuk.

— Csókolom a kedves kezeiket, nagyságos asszonyaim, szervusztok, szervusztok, szervusz Jani, szervusz András. Honnan, honnan ilyen későn?

— Moziból — mondta Belle ügyvédné kacérformán, féloldalt hajtva fejét és mosolygott egészen szándéktalanul — moziban voltunk.

— Á... — a férfiak is odaértek, kezelték — a Lélek rejtelmei? Gyönyörű, ragyogó! Mit tud ez a nő! Csodálatos!

És a két asszony nevetett, noha nem volt rá különösebb okuk, de valahogy olyan jól jődögéltek végig a Petőfi-utcán és a Kossuth-téren át, a moziban savanyúcsukrot ettek és oranzsádót ittak és a Híradóban látták a welszi herceget, amint fehér ruhában egy tip-top hadihajó fedélzetén álldogál, látták Sicc úrfi legújabb kalandjait a jegesmedvék birodalmában és végül a Lélek rejtelmeit, Greta Garbo, csodás! — csak persze az a gazember Kiricsánszki régi filmeket vesz, mire ideér, olyan halavány, hogy rettenetes és hiányzik is belőle. A korszón, Glück kirakátaban például az a kép, mikor küzd benne a szerelem és a kötelességtudás, az nincs is meg. De azért szép volt és most bemennek a kávéházba. Nevettek. Nevetésük frissen szaladt végig a nyílegyenes Petőfi-utcán a gömbákácok között, ki a Kossuth-térre, — ahol a rendőr meg is fordult, odébb a szálloda kapuja előtt négy-öt konflis állott, — a kocsisok a vaskorlátnak támaszkodva bóbiskoltak — s két taxi. A Zergeutca felől Samu bácsi, a kucséber, kacsázott át a söröző felé, a polgármesterék erkélyajtaja nyitva volt és a sötétben szólt a rádió, az öreg szokta hallgatni egy kicsit még az ágyban, messzebb vonat füttyült, a motoros indul Kutasnémeti felé, a városháza órája elütötte a negyedtizenegyet.

A főjegyző vidáman kezelt az urakkal.

— Lumpolás, mi? Hehehe, bankett a nagy kibékülésre? Így van ez, a végén mindig csak az ügyvéd jár jól. A felek bezzeg nem banketteznek.

— Bankett . . . — vonta meg a vállát Hamarják doktor óvatoskodva, mert nem kell a mai világban mindenkinek tudni, ha az ember egy kicsit könnyebben bírja magát, — á, megiszunk egy feketét, aztán takarodunk haza.

— Pezsgő nem lesz, hehehe? Na. Hát én megyek. Holnap erős nap lesz, tanácsulás.

— A gőzfürdő ügyét előveszitek?

— Minden bizonynal.

Hamarják doktor karonfogta.

— Csak arra kérlek, édes Imrém, nem mintha pártosságra akarnálak csábítani, de ne hagyd magad félrevezetni. Légy egy kicsit az Ornstein mellett. Nagyon becsületes zsidóember.

— Igyekezni fogok, öregem. Hát csókolom a kezeiket. Jó mulatást, szervusz, szervusz, szervusztok.

A főjegyző fürgén átvágott a tér felé és a két asszony összekuncozott, á, nem megy ez haza, tanácsulás, hogyne. A vak is láthatja, hogy fülig szerelmes Holzer Lottikába, nna. Hogy hova tette a szemit! S a fejit! Egy ilyen állású ember. A multkor is holdvilágnál csónakáztak a Kerekes-tavon, Pinci, a Belle bojtárja látta őket. Hogy Pinci mit keres éjszakának idején a Kerekes-tó körül . . . arról is lehetne beszélni. Az a perszóna pedig festi a haját, akárki mit mondjon, az nem természetes szőke és nevettek, elégedettek voltak és mindenben nevettek.

Hamarják doktor felsandított Belle ügyvédre.

— Még beadtam neki Ornsteint, — s ravaszul mosolygott, — ez is jól jött, ej, néha minden úgy összevág.

Bent megállottak, kicsit tétován asztal után néztek, noha volt elég. Lehota, a kávé, mondta is kicsit bizalmaskodva, — mert ez városi bérlet volt s Belle doktor tevékenykedett tavaly ősszel az árlejtés körül, — tessék parancsolni, elég választék van, sajnos, tessenek talán oda a sarokasztalhoz.

A cigányok német mozi-slágert húztak és a kasszában kvárglit evett zöldhagymával Lehota kávé sógornője. Fellner tanár a kaacka-kezü Baloggal sakkozott és Maitinszky gyógyszerész rendes társaságával alsózott, valami idegen vigécféle blokk-noteszébe jegyezgetett, női vendég nem volt rajtuk kívül. Leültek a sarokasztalhoz, amelyet Vili, a főpincér végigcsapkodott a szalvétájával. Vendéglőben szolgált eddig és nem tudta megszokni, hogy ez kávéház, itt nem csapkodják az asztalt szalvétával, Lehotának sok baja van vele, ki is dobta volna, de a kauciónak fele sem volt már meg, á, bajjal küzd az ember, amíg él és nehéz tartani a nivót.

— Tetszik parancsolni?

— Háát . . . na? — és az asszonyokra nézett Belle doktor. Fagy-

laltot akartak, csokoládést és vaniliást, habbal. De csokoládé nem volt már, csak vanília és citrom és hab is csak egyre van. Hát akkor hozzon egy szelet dobostortát, hozzon két vaniliát, egy citromot és külön azt a habot, majd elosztják, jó lesz.

Belle doktor végigfutotta a menülapot.

— Poharas sörük van?

— Poharas nincs. Csak a söntésben.

— Miért?

— A kávéházban nem szolgálhatunk fel kérem poharast. Tessék talán egy üveggel, porter.

— Barna?

— Az.

— Hát hozzon.

Hozták a tortát, a fagyaltot, a habot, a sört. És csendesen ültek, magukba engedve a hideg jóízeket, elereszkedve. A fatelep részvénytársaság dolgában megegyeztek, megbékéltek, hát ez rendben van, a fatelep sem fizetett rá, mert megkapja a köztérhasználati engedélyt és ők is jól jártak. S főként, csakhogy vége van. Buta dolog volt na. Hogy ők ketten ekkora nagy ügyben ellenlábások legyenek, tiszta nevetés. Na jó, hogy elmúlt, nem is kell beszélni róla. Az asszonyok közösen megették a dobost, a fagyaltot és a habot. A hab nem volt friss és nem elég édes, de hát nem lehet olyan, mint az otthoni, az biztos. Főzésről, gyerekről, piacról beszéltek aztán egy kicsit, majd Hamarják doktor azt mondta, hogy megrendeli a Révai Lexikon utolsó kötetét, hadd legyen együtt az egész és őszire megveszi az «összes Jókait», az a gyerekek, a Jóska él-hal a betűért, Istennek hála, hogy ebben a sportbolond világban még ilyen gyerek is akad. Belle ügyvéd átfutotta a helyi lapot és nevetett.

— Az a betyár Gradácsi kihagyta Kettingert a küldöttségből.

— Hogy, hogy? Ja a plébános-küldöttség.

— Az. Itt leírja sorban, hogy kik voltak a plébánosnál a küldöttséggel és Kettingert kihagyja.

— Tán véletlenül.

— Á, ismerem én Gradácsit, itt valami van, itt valami nem stimmel.

S ezzel rendre elhallgattak. Egy kicsit el is álmosodtak, már ilyenkor aludni szoktak, kivált hétköznapon. Jól beültek a székekbe, elvetették magukat és hallgattak. De a hallgatásuk nem volt komikus, mert nem is akartak beszélni. Szerették és értették egymást és évek hosszú során át mindent megbeszéltek, ami szükséges volt s csak úgy fecsegni, minek.

Tizenegy óra felé Gradácsi szerkesztő nézett be a kávéházba — hogy ez sose tud idejében lefeküdni — s odajött az asztalukhoz. Már tudta az egyezséget a fatelep dologban és gratulált.

— Hallom, moziban voltak, nagyságos asszony — Gradácsi kedves ember volt, jóbeszélő és felvillanyozta a társaságot.

— Ó, hogy maga mindent tud!

— Kötelességem, nagyságos asszony, én vagyok a város szeme és füle.

— És a szája?

— Azt nem. Egyébként a főjegyző mondta.

— Hol találkozott vele?

— A Zerge-utcában — és kacsintott, mire mind nevettek, — hogy tetszett a film? Jó, úgy-e?

— Ó, gyönyörű. Hát ez csodás, amit Greta Garbo művel.

— Hogyne, tiszta művészet. A búcsú például a tengerparton ... gyönyörű.

— A lába rossz — mondta Belléné.

— Ezek az asszonyok csak tudnak valami rosszat mindenkire. — Az ura megcsóválta a fejét — nem hagynak ezek meg senkit egészben.

— Úgy tudom, most visszavonul egyelőre a filmtől. — Gradácsi feketét rendelt, csak úgy hang nélkül bólintva, hogy: a rendes, — szerelmes a partnerébe, Nils Asterbe, de az kiábrándult belőle.

— Ne mondja! És nem fog játszani többé?

— Egyelőre nem.

— Mondja, honnan tudja maga ezeket?

— Hát, Istenem, az ember érdeklődik úgy-e, hogy mi van a nagyvilágban.

Hamarják doktor mozdult.

— András, csinálnánk egy százast?

Belle az asszonyokra nézett.

— Nem bánnám.

— Édes szerkesztő úr, maga úgysis afféle éjszakai bagolyféle, ugyan maradjon egy kicsit az asszonyokkal, csinálnánk egy százast, jó?

— Ó, kérem, hogyne, nagyon szívesen, de éjfélre bent kell lennem a szerkesztőségben.

— Addig végzünk, ó, hogyne, éjfélre.

Az asszonyok kissé tiltakoztak.

— Á, hogyisne. Éjfélre. Hogy nem tudnak nyugton ülni kicsit, na. De a két férfi már szedelőzködött és a pincér felgyújtotta a lámpát a billiárdasztal felett.

Gradácsi szerkesztő nagy ujságokat tudott. Két hét múlva jön át a színház, Kutasnémetiről. De Helffy Eta már elvált a karmestertől, Zsögöd Pityu volt az oka az egésznek. A karmester ott is hagyta a társulatot és felment Pestre, most egy bárban zongorázik, kár érte, mert tehetséges fiú. A két asszony egészen megélénkült. Apróra hallani akarták a színház dolgait és Gradácsi bőven mesélte itt-ott kétértelműségekkel is tarkítva, hogy mi hogy történt Helffy Eta és a karmester között és kilátásba helyezte, hogy vasárnapra esetleg meg is írja, persze csak finoman, humorosan, ahogy ő szokta. Mellesleg a két asszony összenézett és Belléné azt mondta huncutul:

— Szeret maga minket, szerkesztő úr?

— Ó, drága nagyságos asszonyom, nem tudom igazán, hogy méltóztatik gondolni, én igazán a legmelegebb szimpátiával... úgy-e mindkettőjükre csak a legmelegebb szimpátiával...

— Na-na, maga nagyon hamis ember, szerkesztő úr, tudja — és idegesen játszott a gyufatartóval — tudja, a jövő héten lesz a gyermeknap és mi kapjuk a Városháza előtti urnát.

— Rendben van, nagyságos asszonyom. Meglesz.

— Egy pár sorban, úgy-e. De nem úgy, mint tavaly — s tréfásan megfenyegette, — hogy Kovácsék, meg mindenki előbb volt a névsorban, azért még most is haragszom magára.

— Ok nélkül, drága nagyságos asszonyom, higye el, ok nélkül. Az nyomdahiba volt, tisztára nyomdahiba.

— Na jó, akkor tudja mit, adjon egy cigarettát nekünk.

— Boldogan.

Az asszonyok cigarettára gyujtottak és a füstöt messze elfújták maguktól. Éjfélre járt. A vigéc fizetett és átment a szállodába. Fellner tanár és a kacsakezű Balog befejezték a partit és menni készültek, illetve mentek is már, csak még úgy meg-megállva vitatkoztak el a partin, ami határozottan érdekes volt.

Kint most autó állott meg. Egy perc mulva kissé hangosan belökték az ajtót. Felfigyeltek. Az ajtóban két huszártiszt, kicsit porosan, de csillogva — a szemükben valami hallatlan jókedv ragyogott — álltak és fesztelenül végigmustrálták a kávéházat.

Az egyik magas volt, borotvált, nagyon lesült, cigányosan erős-arcú s a szeme lehetetlenül kék és nevetős, a másik valamivel alacsonyabb, jóvágású, szőke, csepp bajuszt is viselt és — monoklit. Kardjait hanyagul a hónuk alatt fogták és mosolyogva néztek végig a Korona nagytermén. Lehota kávé, Vilivel szaladt eljűk, a cigányok vidám indulóra zendítettek, boldog vigyorgással, a kávé sógornője a kasszában eltakarította a vacsora maradványait, a konyhából bejött egy leány, összefonta mellén a kezét és úgy nézte őket.

Két huszártiszt állott a Korona ajtajában. Kardosan, monoklisan, mosolyogva. Egy kapitány, meg egy főhadnagy.

Lehota a nagytükör alá tessékelte őket. A tisztok leültek, úgylátszott, kicsit kapatosak már. Vili csapkodott előttük a szalvétával, amin nevettek. A kapitány pezsgőt rendelt. Vili lelkendezve rohant a pezsgőért, reszketve töltött, s míg a tisztok lenyelték, úgy nézte őket, mint apa a gyermekeit. Lehota pattintott az ujjával és a cigányok most keringőbe fogtak.

Vili ismét töltött, de a tisztok még nem nyúltak hozzá. Úgy megülték a vöröshuzatos karosszéket. Szépen ültek. A kapitány keresztberakta lábát, — csizmájának finom szabása volt — hatalmas vállát a támlának vetette. A főhadnagy felhúzta egyik térdét és átfogta kezével asszonyosan és a keze vékony volt, de izmos, ideges kéz. Nagyon

szépen és elegánsan ültek. A kapitány elővette a cigarettatárcáját, kínálta a másikat és az tüzet adott. A füstön keresztül a főhadnagy nézett először az asztalukhoz és intett valamit a kapitánynak, kicsit most mind a ketten odanézték, aztán vették a poharaikat és feléjük koccintottak.

A két asszony először elsáppadt. Belléné riadtan körülnézett, a másik követte a tekintetét és egyszerre pirosodtak el mind a ketten.

— És... mondja szerkesztő úr, — Hamarjárné áthajolt az asztalon — mondja csak... és erőset húzott a cigarettájából és köhögni kezdett.

Gradácsi dobolt az asztalon és hosszú ideges mesébe fogott a színházról általában és Áldory Blankáról, aki már öreg és tehetségtelen.

— Hogy egy nő nem érzi meg, mikor kell visszavonulnia, — mondta hadarva — a Csárdáskirályné után nem lett volna szabad többé színpadra lépnie. A Csárdáskirályné után... mert ugyebár...

A tiszték fesztelenül idebámultak. Nem is szemtelenül, egészen nyíltan és kedvesen idebólogattak, nem beszéltek, néha fogták a poharukat, koccintottak az asztal felé és mosolyogtak.

— A... a Csárdáskirályné — mormogta Gradácsi — a Csárdáskirályné... hát nekem most már mennem kell, sajnos, éjfélre benn kell lennem, majd szólok az ügyvéd uraknak, csókolom kezüket, a viszontlátásra. A billiárdasztalhoz ment és elköszönt, azok intettek, hogy jójó és játszottak tovább s Gradácsi elment. A tiszték rá se néztek.

Belléné a gyermeknapról beszélt sokat és zavarosan és cigarettája végét nem tette le a kezéből. Már elszívta, már régen kialudt, forgatta az ujjai között és látta, hogy a keze kissé érdes és pirosas s a keztyűje után nyúlt, felhúzta. Hamarjárné ügyvédné retiküljéből elővette a kistükrét — az orra kifényesedett, bepúderezte — és a szemöldökét végigsimította megnyálazott kisujjával.

— Igen, drágám — felelte apropos nélkül — igen, igen és már előre belesáppadt ismét, — de lassan odafordult a tiszték felé — a térdei egymáshoz verődtek.

Azok csak ültek, kedvesen és mosolyogva, megitták az első üveget és másodikat hozattak és nevetve koccintgattak, bólogatták feléjük. Háromnegyedegy óra tájban a kapitány az órájára pillantott, gyűrűjével kocogott a poharán, fizettek. Felálltak, a cigánynak kisbankót vetettek, meghúzkodták a blúzukat, könnyed haptákban odaköszöntek a két asszonynak nevetve és elmentek.

Az asszonyok elkapták a fejüket és Belléné azt mondta:

— Szemtelenek.

— Láttad? Láttad, mit műveltek? Mit szólsz, nahát mit szólsz?

Kicsit hallgattak aztán és csendben és feszülten komoly méregbe hajtották magukat. Tisztességesek és jók voltak, az apró szédülés elmúlt és most minden idegszálukkal felháborodtak.

— Hát mi ez? — mondta Hamarjárné. — Lebúj? Tisztességes asszony itt nem ülhet le anélkül, hogy ne inzultálnák? Mégis csak hallatlan!

— Na hiszen, ha én férfi lennék — és a billiárdasztal felé nézett, ahol éppen szedelőzködött a két férfi nagy jókedvvel és kedélyesen s számoltak a táblán. Odajöttek.

— Csakhogy! — mondta Belléné az urának epésen.

— Álmos vagy szívem?

— Na, maguktól aztán igazán... — noha nem szokta magázni. A férfi körülnézett. Belléné hallgatott, gőgösen és sértődötten.

— Mi az, — mondta Hamarják ügyvéd jólelkűn, — mi történt? — és a feleségére nézett.

— Semmi. Menjünk. Maguk csak billiárdozzanak. Szép kis élet. Vili jött közbe és pengőnyolcvanat számított a fagylaltért. Hamarják rámeredt.

— Rablás. Tiszta rablás. Hol tanulják ezt maguk?

— Hát kérem...

— Pengőnyolcvan! Az embernek megáll az esze.

Elindultak.

— Maguk csak billiárdozzanak — tört ki odakint hirtelen Hamarjárnéból — maguk csak billiárdozzanak és közben az emberrel úgy bánnak a szemük láttára, mint egy, mint egy...

Belléné megölelte.

— De jó vagy te, Sári, de jó vagy. Láttad? Láttad? — és a hangja szinte sírós lett.

A férje megállott és rátámaszkodott a botjára.

— Dehát mondjátok már meg, hogy mi az? Mi történt.

— Mi?! Az, hogy amíg maguk ott billiárdoznak, addig részeg emberek belekötnek a feleségükbe. Az történt. Integtetnek és koccintgatnak és kacsintgatnak és maguk ott billiárdoznak, hát mi ez? Lebúj? Hát lehet ezt?

— Ja? Azok a tiszték?

— Ja! Azok a tiszték! Igen!

— De fiacskám, hát mért nem szólt? És ez a Lehota! — jutott eszébe Hamarják ügyvédnek, míg elindultak a Petőfi-utcán át — ez a Lehota, ez tűri, hogy a kávéházában, na megállj! Elvégre a város első lokálja... Ahol pengőnyolcvanat el tudnak kérni egy vacak kis fagylaltért! Hát mit szólsz? Hiszen részegek voltak már, mikor bejöttek. Részeg embernek nem szabad alkoholt kiszolgáltatni. Nahát, majd én elintézem. Ez repülni fog a bérletből.

— Elintézi! Hö!

— Igenis, elintézem.

— Intézte volna el most!

Belle a házak falát csapkodta a botjával.

— Persze a két jomadar eltűnt. Biztosan kutasnémietiek. Jelzem,

meg lehet majd tudni, valahol a parancsnokságon, hogy kik voltak. Tisztek. Valahol biztosan be van írva.

— Beszéljenek, beszéljenek, beszéljenek — mondta hisztérikusan Hamarjárné, ami rosszul állott neki, mert nagy darab és nyugodt nő volt — beszélni igen és közben meg is verhetik az embert a szemeláttára.

— De édes fiam . . .

— Igen! A szemem sül ki . . . Gradácsi is látta. Na az is! Holnap az egész város tudni fogja, de nekem nincs uram, aki megvédjen az ilyen inzultusok ellen, nekem integethetnek, nekem koccinthatnak, nekem . . .

Belléné rámeredt.

— Neked?

— Na igen, nekem.

— De édes lelkem, engedj meg . . .

— Nem értelek.

— De szívem — és fölényesen, elnéző kis mosoly szaladt végig az arcán, — de édes szívem, hiszen háttal ültél!

— Én! Háttal ültem! Te ültél így . . . így, féloldalt . . . inkább háttal . . . én pont szemben ültem és még észre is vettem, mikor a főhadnagy először figyelmeztette a másikat.

— Drágám! A kapitány szólt. Így intett rám és erre mind a ketten odanéztek.

— Érdekes. Eszembe sem jutott volna, hogy talán téged . . .

— Nézd, fiam, hát téged! Mondd, hát téged! Nem valami dicsőség, ha valakibe részeg emberek belekötnek úgy-e, csak . . .

— Mit csak, mit csak? Nem is vitatom. Nem az a fontos. Nem is voltak azok olyan részek.

— Úúúgy?!

— Úúúgy, ha akarod tudni!

— De szívem — vágott közbe Hamarják doktor.

— Mit, de szívem, elvégre nem vagyok vak.

— Azt nem is mondtam, drágám, de nekem is megvan a két látó szemem.

— Tudsz is bánni vele!

— Mit akarsz ezzel mondani?!

— Ugyan, ne legyetek már gyerekek. — Hamarják doktor restelkedve nézett körül a sötét utcában.

— Hát kár a szóért. Egyébként mi itt be is fordulunk — mondta az asszony. Belle doktor megállott.

— Nem kísérték el? — itt mindig együtt szoktak befordulni a Flóris-utcába, onnan egy ugrás a Barabás-köz.

— Nem, intett Hamarjárné — reggel korán kell kelnem — és indult.

Belle ügyvédné két ujját nyújtotta és felülről mondta hűvösen :

— Benéztek holnap?

— Nem hiszem. Leveleket is kell írnom és . . . — évente két, három levelet írt, de inkább télen.

Elváltak. Többé ebben az életben nem beszéltek egymással. Elvégre igaz is . . .

Török Sándor.

VIZESÉS.

Nézd csak a vízesést,
Örök változatlan.
Pedig vízcsöppje más
Minden pillanatban.

Egyforma az élet
Örök végtelenje,
Mindegy, hogy kik élünk
És kik halunk benne.

Nekünk vágy, sóhajtás,
Könny, remény és munka,
S ki látcsövel nézi,
Az már rég megunta.

Falu Tamás.

A BALATONPARTON.

— Kosztolányi Dezsőnek. —

Cseresnyefa. Kezemre permetez sok fehér szírom
és én játékosan a vízre hullatom.
S a kék vizen, mint vén rizsbárka ring
a badacsonyi kőszállító hajó,
s fölöttünk halkan egy gém kering.
Zöld szittyó, színes vadkacsák.
A tórol halk-ritmusú zenék,
mintha Po Csüi verset hallanék.
Szemközt az üveg-égre karcsún
a Gulács finoman ível,
mint kis Fuzsijána, lila lepleivel.
Napalkonyán a tó Sárga Tenger.
S a pókháló, mint szűz japáni selyem
kopott ruhámra akad a kócsaglesen.
Fehér szírmok, sárga csodák,
fekete bárkák, bordó nádasok,
s az alkonyat rám úgy oson,
mint sárkányt leső gyerekre
egy kínai mese . . .

Takáts Gyula. (Pécs.)